

Lausunto valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021 - 2032 sekä sen vaikutusten arvioinnista

1599/01.017/2021

KHALL 22.02.2021 § 56

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2021 - 2032 sekä sen vaikutusten arvioinnista, johon sisältyy viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristöarviointi.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021 - 2032 on strateginen suunnitelma liikennejärjestelmän kehittämisestä. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen perustuu maanteistä ja liikennejärjestelmästä annettuun lakiin. Suunnitelmassa käsitellään kaikki liikennemuodot, henkilö- ja tavaraliikenne, liikenneverkot, palvelut ja liikennejärjestelmän tukitoimet. Suunnitelmaa valmistellaan parlamentaarisesti ja vuorovaikutteisesti sidosryhmien kanssa. Valtioneuvoston on tarkoitus antaa valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021 - 2032 selontekona eduskunnalle keväällä 2021. Eduskuntakäsittelyn jälkeen valtioneuvosto päättää suunnitelmasta.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelu luo yhteistä tilannekuvaa liikennejärjestelmän kehittämistarpeista ja ratkaisuista ja koostaa yhteen valtion ja kuntien toimenpiteet liikennejärjestelmä kehittämiseksi. Suunnitelmassa esitetään visio liikennejärjestelmän kehittämisestä vuoteen 2050, liikennejärjestelmän nykytilaa ja toimintaympäristön muutoksia koskeva arvio, valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ja niitä tarkentavat strategiset linjaukset sekä toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi suunnitelmaan sisältyy valtion rahoitusohjelma. Suunnitelmaluonnos on laadittu vuosien 2021 - 2024 osalta julkisen talouden suunnitelman asettamassa taloudellisessa raamissa, kuten laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä edellyttää. Vuosien 2025 - 2032 osalta suunnitelmaluonnos on laadittu parlamentaarisen ohjausryhmän linjaaman taloudellisen raamin mukaisesti. Suunnitelmaluonnoksessa ei ole huomioitu vuoden 2020 seitsemättä lisätalousarviota eikä hallituksen esitystä vuoden 2021 talousarvion täydentämisestä. Niiden edellyttämät korjaukset tehdään lausuntokierroksen jälkeen.

Suunnitelmaluonnoksesta on laadittu viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, kuten laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä edellyttää. Ympäristöarvioinnin lisäksi on arvioitu, miten suunnitelmaluonnos vastaa suunnitelmalle asetettuihin tavoitteisiin. Vaikutusten arviointi on tärkeä osa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua. Sen tavoitteena on edistää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa.

Lausuntokierroksella saatu palaute huomioidaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman viimeistelyssä ennen päätöksentekoa ja vaikutusten arvioinnissa.

Lausuntopyyntö on avoin kaikille.

Asiakirjat on luettavissa linkistä: [Lausuntopalvelu](#)

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=49760799-deb6-4e2d-8beb-93e59468d6b7>

Esityslistan liitteet: -

Valmistelija kaupunginjohtaja Mika Hatanpää

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus antaa seuraavan lausunnon:

Liikenteellinen saavutettavuus edistää ihmisten ja tavaroiden sujuvaa liikkumista

- Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (VLJS) vaikutusten arvioinnissa ei tule keskittyä vain suurten kaupunkiseutujen liikkumiseen ja liikennejärjestelmiin. Seutukaupungit ovat alueensa keskuksia ja työssäkäyntialueita. Seutukaupungeissa on kasvuyrityksiä sekä vahvasti vientiveitoisia yrityksiä, jotka hyödyttävät koko maata. Ne ovat keskeisiä raskaan teollisuuden ja vientiteollisuuden paikkakuntia. Näistä syistä VLJS:ssa ei voida keskittyä vain pääväylien (TNT-verkko) kehittämiseen, alempiasteinen tieverkosto on tärkeä erityisesti pk-yrityksille.

- Henkilöliikenteen sujuvuuden sekä yritysten verkostomaisen toiminnan näkökulmasta seutukuntien keskuksista, seutukaupungeista tulee olla hyvät ja toimivat yhteydet läheisiin maakuntakeskuksiin ja myös maakuntarajojen yli. Logistiikan verkostomaisuus, sisältäen talouden ja tuotannon, vaatii laajempaa tarkastelua, kuin ainoastaan suurimpien kaupunkien väliset nopeat yhteydet.

- Seutukaupungit muodostavat työssäkäyntialueen omalla alueellaan, jossa on paljon työmatkarendelöintiä. Valtakunnallisesti tulee edistää toimenpiteitä, joilla tavoite tunnin työssäkäyntialueesta toteutuu laajasti ympäri Suomea.

- MAL-menettely ei ylety merkittäviin teollisuuskeskittymiin huolimatta siitä, että useamman seutukaupungin teollisuuskeskittymä on riippuvainen keskuskaupungin alueen työvoimasta (MAL:n valuvirhe). Nykyinen VLJS-luonnos ei huomioi riittävästi keskuskaupunkien ja seutukaupunkien välistä työssäkäyntiä.

- Seutukaupungit tarvitsevat välineitä, joilla käydä vuoropuhelua ja kehittää väyliä sekä infraa kokonaisuutena yhdessä valtion kanssa.

- Seutukaupunkien näkökulmasta on tärkeää, että infrainvestoinnit kohdentuvat alueellisesti tasaisesti huomioiden pääväyläverkoston lisäksi muutkin väylät.

- Poikittaisväylät on otettava VLJS-työssä huomioon nykyistä vahvemmin. Seutukaupunkien elinkeinoelämän vientiyhteyksien kannalta niiden toimivuus on välttämätöntä. Tämä tukee myös liikenneyhteyksien verkosto-

maista tarkastelutapaa.

Rautatieverkoston kattavuus edistää päästötavoitteiseen pääsemistä ja seutukaupunkien elinvoimaa

- Saavutettavuuden osalta Suomea tulisi tarkastella kokonaisuutena ja tämä koskee myös rautatieverkostoa. Tarkastelu ja panostukset eivät saa keskittyä ainoastaan nopeampiin junayhteyksiin maakuntakeskusten ja pääkaupungin välillä, vaan pitää huolehtia koko rataverkon kattavuudesta hallitusohjelman ja sen ilmastopoliittisten tavoitteiden mukaan sekä maan poikittaisen raideliikenteen kehittämisestä.

- Ilmastonmuutoksen torjunnan ja hallituksen asettamien päästötavoitteiden kannalta on erityisen tärkeää, että liikennejärjestelmätyössä hyödynnetään olemassa olevia rautateitä ja kehitetään niiden sähköistystä sekä henkilöliikenteen aikataulutusta palvelemaan työmatkaliikennettä seutukaupunkien elinvoimaisuus huomioiden.

- Seudullinen raideliikenne tukisi entistä laajempien työssäkäyntialueiden rakentumista, lisäisi ympäristöystävällistä liikkumista ja kehittäisi merkittäväällä tavalla seutukaupunkien ympärille rakentuvia elinkeinokeskittyymiä.

- Raideliikenne ja muu julkinen joukkoliikenne tulee sovittaa yhteen niin että matkanteossa näiden yhteyksien yhdistäminen on sujuvaa. Liikenne-
muotojen turha päällekkäisyys ja kilpailu tulee poistaa.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Liikenne- ja viestintäministeriö

Lisätietoja antaa: Kaupunginjohtaja Mika Hatanpää, 044 577 2210

Otteen oikeaksi todistan.

Kankaanpäässä 23.2.2021

Viran puolesta:

Anna Vanhahonko
pöytäkirjanpitäjä